

L'any 2000, el IX Congrés del PSC, va institucionalitzar el tàndem Maragall-Montilla, una fórmula que resultava més de la convicció que de la devoció

de la visió d'una Espanya federal i un cert reforç de l'accent catalanista. José Montilla accedia a la primera secretaria i feia de pont entre el poder municipal socialista i la nova direcció, dominada ja per l'anomenat "aparell", amb 19 dels 29 membres de l'executiva sortint del congrés socialista.

Aquest és, a grans trets, el procés de configuració d'un partit amb una estructura forta liderada per José Montilla i amb un cartell electoral encapçalat per Pasqual Maragall, allunyat d'aquest aparell, però amb un perfil polític més obert.

El pacte del Tinell, primer sotrac.

Amb la retirada de Jordi Pujol, amb una estructura forta de partit i un candidat electoral de prestigi, arriben les eleccions del novembre del 2003. Maragall repetia com a candidat, però ara s'enfrontava amb Artur Mas. De nou, les expectatives de victòria van tornar a alimentar el PSC. I de nou, el desencís, ja que, per un ajustat resultat, CiU torna a ser la primera força parlamentària. És en aquest moment quan el pes de l'anomenat aparell, personalitzat en José Montilla, evita una nova derrota autonòmica del PSC. És el moment que s'activen els mecanismes entre els socialistes catalans i ERC per formar govern. Finalment, els acords del Tinell configuren l'actual govern tripartit entre socialistes, republicans i ICV.

Precisament, és en aquest moment quan comença a prendre força la recepta federalista del PSC, ara ja amb vista a la relació amb el PSOE. Els socialistes espanyols no veuen gens clar un pacte dels seus coreligionaris catalans amb un partit independentista. De fet, genera fortes discussions en els òrgans del PSOE i retrets cap al PSC per l'acord, i més en un moment en què l'estratègia política del PP havia aconseguit criminalitzar molt els partits nacionalistes. El PSC, però, aconsegueix

tirar endavant l'acord, bàsicament per les complicitats teixides amb el secretari general, José Luis Rodríguez Zapatero, llavors encara a l'oposició.

Tanmateix, les relacions entre el PSC i el PSOE —quan aquests encara eren a l'oposició— és van veure sotragades de nou. Ara, per la crisi de Govern a Catalunya arran de la reunió de Josep-Lluís Carod-Rovira, conseller en cap de l'executiu de Pasqual Maragall, amb suposats dirigents d'ETA per explorar vies de pacificació del conflicte basc. A Madrid, alguns dirigents, espantats pel desgast del PSOE que pogués provocar a Espanya el pacte del PSC amb ERC, van arribar a plantejar —sense èxit— a alguns dels alcaldes del PSC la possibilitat de recuperar una Federació Socialista de Catalunya del PSOE.

La reforma de l'Estatut, el darrer episodi.

La promesa electoral de José Luis Rodríguez Zapatero de respectar la proposta d'Estatut que aprovés el Parlament de Catalunya ha planat des d'un primer moment en el procés de negociació del nou Estatut. Dins del PSOE, molts membres consideren que el PSC ha anat massa enllà en la proposta d'Estatut aprovada a Catalunya. Consideren que els socialistes catalans han virat massa cap a les tesis nacionalistes i no han tingut en compte la situació complicada que avui ha de gestionar el PSOE.

Però al PSC es defensa amb la idea que només un gir cap al federalisme permetrà una sortida aïrosa per a les dues parts. L'Espanya plural defensada per Zapatero coincideix amb el federalisme que el PSC ha fet servir en els darrers anys per cohesionar-se internament. I la reforma de l'Estatut de Catalunya serà, en el fons, la prova d'aquest tomb. Els propers mesos es veurà, doncs, si la recepta del PSC serveix també al PSOE.

Enric Rimbau

Maquivel hauria signat una actuació com la que el passat 20 de juny va rubricar el PSOE al Congrés dels Diputats. El grup socialista va presentar una iniciativa perquè als informatius de Ràdio Televisió Espanyola només es faça servir l'expressió "Comunitat Valenciana", i mai "Llevant" ni "País Valencià". Esquerra Verda —que aplega Esquerra Unida i Iniciativa per Catalunya Verds— va proposar que es permetera l'ús de "País Valencià". PSOE i PP van dir que no.

El joc de majories és com és. Ara bé, no deixa de sobtar que una de les federacions del PSOE s'anomena PSPV, Partit Socialista del País Valencià. Isaura Navarro, diputada d'Esquerra Unida per València, va demanar l'endemà de la renúncia que els socialistes valencians eliminaren la P —de país— del seu nom. Potser sense adonar-se'n, convidava la federació socialista a intitular-se Partit Socialista Valencià (PSV), just com la formació que als anys seixanta va intentar despertar el sentiment identitari dels valencians.

La llavor. El PSV va nàixer l'any 1964. Des de dos anys abans, però, un grup de joves universitaris, de tarannà clarament nacionalista, van anar teixint el projecte. L'emmirallament en Catalunya era evident: el 1962 es batejaren com a Moviment Social Cristià de Catalunya (Mosca), amb un important component religiós. El 1963 van mutar-se en Acció Socialista Valenciana, però als pocs mesos es constituïren com a PSV.

En destacava, entre els militants, Vicent Ventura (Castelló de la Plana, 1924 — València, 1998), periodista i escriptor de primer ordre, una d'aquelles persones en què —per la seua capacitat intel·lectual— el nacionalisme valencià havia dipositat moltes esperances. Una persona ben compromesa, immersa en els cercles d'intel·lectuals que integren personalitats com ara Joan Fuster, Manuel Sanchis Guarner i Vicent Andrés Estellés.

El PSV parlava sense embuts de Països Catalans. A més, en la seua declaració de principis explicitava que pretenien "integrar les classes treballadores valencianes en la lluita contra el capitalisme i l'opressió nacional, i per la realització del nostre poble com una unitat lliure i socialista".

Congrés extraordinari del PSPV-PSOE celebrat el setembre del 1981 a Cullera (Ribera Baixa). Un jove Joan Lerma s'adreça als delegats.

El nom de la rosa

El PSOE va absorbir, el 1978, el Partit Socialista del País Valencià (PSPV). Ben poc queda d'aquella organització primigènica. Ben poc, més enllà del nom.

El 1968, però, el PSV es va dissoldre. Curiós, si més no el fet que s'esdevinguera en un any tan agitat. En tot cas, la resistència del general Franco –semblava que no es moriria mai– va decebre moltes esperances. Entre d'altres, les d'aquells joves universitaris.

La planta. Evidentment, no es va passar del tot al no-res, aquell 1968. Continuaren sorgint partits polítics dins l'àmbit nacionalista. Va ser el cas dels Grups d'Acció i Reflexió Socialista, dels Socialistes Valencians Independents, de Reconstrucció Socialista Valenciana i d'Agrupament Socialista Valencià. Tots ells confluirien sota la denominació de Partit Socialista del País Valencià (PSPV) el 1974. Les aules havien estat, novament, un element cabdal. Així, a la Facultat d'Economia de la Universitat de València es van conèixer Ernest Lluç i Vicent Soler,

dues de les ànimes del primer PSPV.

Aquesta nova formació recollia, encara que només en part, l'esperit del PSV. I alguns dels seus militants, com ara Vicent Ventura o el també periodista J. J. Pérez Benlloch. No podem parlar, tanmateix, d'una refundació.

El PSPV va captivar l'espai d'esquerra i nacionalista. Però eren els temps de la coneguda Batalla de València, i van haver de pagar un peatge.

El PSPV comptava un miler de militants, estava molt més implantat que no l'històric PSOE. Si la mà d'Alfonso Guerra va ser clau a l'hora de decidir quin nivell d'autonomia –i quins símbols– tindria el País Valencià, no cal menystenir-la en tot allò que fa referència a la fagocitació del PSPV.

Un mes abans dels primers comicis, els legislatius del 1977, en el si del PSPV va haver-hi una escissió. Un sec-

tor del partit, encapçalat per Vicent Garcés, va marxar a la federació valenciana del Partit Socialista Popular – Unitat Socialista (PSP-US), que tenia el professor Enrique Tierno Galván com a cap visible a Madrid. El PSP valencià, de fet, també es nodria en bona mesura de professors universitaris.

Aquest fet, afegit als entrebancs que el PSPV va trobar per poder fer arribar el seu missatge a la societat –només els van permetre de fer campanya els darrers tres dies–, va notar-se en els resultats electorals, que no van ser, ni de lluny, els esperats. PSOE i PSP-US van aconseguir molts més vots que el PSPV.

L'arbre. Amb un partit trontollant per l'escissió i els límits que els havien imposat, el PSOE ho va tenir clar: era el moment d'unir totes les forces anomenades socialistes. Ho van tenir molt fàcil en el cas del PSP-US, però no tant en el del PSPV. Ernest Lluç va encapçalar el sector del partit que advocava per l'ingrés en el partit de Guerra i Felipe González, amb clares aspiracions de governar l'estat i també el País Valencià. Corria l'any 1978.

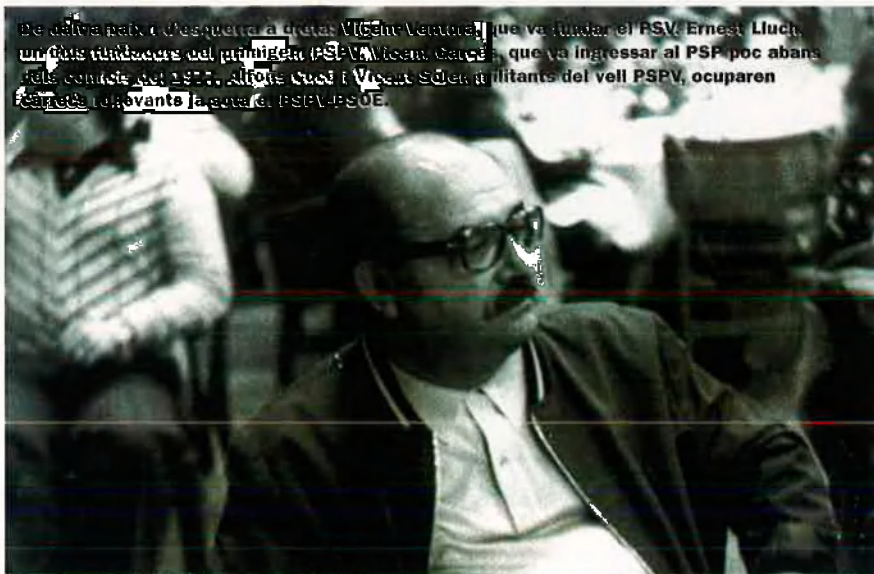
La visió "possibilista" que encarnava Lluç no va ser seguida, majoritàriament, per la militància del PSPV. Si bé va constituir-se el PSPV-PSOE, només un 15% dels afiliats de les primeres sigles van donar-se d'alta a la que seria la federació valenciana dels socialistes espanyols.

Evidentment, un cas ben diferent al de Catalunya i les Illes Balears. En el primer cas, el Partit dels Socialistes Catalans (PSC) va marcar el seu nivell d'autonomia dins del PSOE. En el segon, el Partit Socialista de Mallorca no va llançar la tovallola tot i uns primers resultats poc engrescadors. Van preferir mantenir la independència.

Així doncs, el PSOE va aconseguir allò que en l'argot periodístic seria una "capçalera de renom". En realitat, avui es tracta d'una federació més. Els dos noms més il·lustres que han tingut carnet del PSPV-PSOE i que han ostentat càrrecs importants són Vicent Soler –que va ser conseller d'Economia de la Generalitat Valenciana– i el recentment traspasat Alfons Cucó –que va ser senador–. El veritable debat en el si del socialisme valencià va passar a les lluites caïnites entre les diverses famílies

—els seguidors de Joan Lerma, els de Ciprià Ciscar, els d'Antoni Asunción...—. Disputes internes que, a vegades, han estat molt traumàtiques, però que no són equiparables a les dues àni-

El pensament. Atendran els socialistes valencians la demanda de la diputada Navarro i eliminaran la P de país de la seua nomenclatura? En públic, l'expressió País Valencià és molt poc pro-

EL TEMPS

mes de què habitualment es parla en el cas del PSC.

Fora de l'àmbit progressista, però dins del nacionalista, tant el Partit Nacionalista del País Valencià (PNPV) com la Unió Democràtica del País Valencià (UDPV) van quedar difuminats, també per culpa de la Batalla de València. La burgesia autòctona no va articular un discurs alternatiu al de la dreta tradicional valenciana.

nunciada pels capitosts del partit. Una contradicció que, malgrat tot, no sembla preocupar-los. Les sigles PSPV-PSOE estan completament acceptades, fins i tot per la societat valenciana més reaccionària. Ningú les descodifica, al carrer, com la unió de dos partits diferents.

I tenen tota la raó: no ho són.

Victor Maceda

A la fi de l'any 1974 el PSOE es reorganitzava a Balears, encara sota la dictadura franquista, amb el lideratge de **Fèlix Pons**. Ja funcionava aleshores el PSP (Partit Socialista Popular), del qual era el màxim responsable illenc Manuel Mora. Al mateix temps, alguns socialistes que havien actuat en la clandestinitat sota el paraigua del PCE, partit del qual ja n'havien sortit, intentaven muntar un partit socialista autòcton, cosa que finalment aconseguiren a la fi del 1975. Es van presentar en públic el febrer del 1976 a Palma amb el nom de PSI (Partit Socialista de les Illes), dirigit, entre altres, per Sebastià Serra, Antoni Tarabini, Francesc Obrador i Celestí Alomar. Es declarava un partit socialista autogestionari i nacionalista: tot d'una entrà en contacte amb altres partits socialistes al marge del PSOE i del PSP per intentar formar la Confederació de Partits Socialistes, amb la idea de córrer conjuntament a les primeres eleccions democràtiques.

El 1976 el PSOE inicià una forta ofensiva per intentar unir sota les seves sigles les tres branques del socialisme. En molts indrets se'n va sortir, però no a les Balears. En les primeres eleccions (el juny del 1977) es presentaren el PSOE per una banda i el PSP i PSI per l'altra, fent una aliança anomenada Unitat Socialista. Tanmateix, alguns destacats militants del PSI (Alomar, entre d'altres) i del PSP (el líder local, Mora) ja s'havien passat a les files del PSOE. Els resultats mostraren que UCD agranava i, al marge, només el PSOE aconseguia també representació. La resta, inclosa la Unitat Socialista, quedava molt lluny de tenir diputats o senadors. Aleshores, dins del PSI —i encara més intensament en el PSP— es multiplicaren les manifestacions a favor de la unitat sota una sola sigla. Durant tot el 1977 i fins a la primera meitat de 1978 els intents d'absorció del PSOE no pararen. I l'absorció, tot i que no va ser completa, va reeixir. En efecte, el PSP, com a la resta de l'estat, entrava en bloc al PSOE. Un dels seus dirigents a Madrid era el mallorquí Joan March, que va tornar a Palma per prendre des del primer moment de la fusió un important protagonisme local.

D'altra banda, el 1977 el PSI decidia, fortament debilitat per les fugites cap al socialisme espanyol (entre d'altres, ja se